

20. Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг: Закон України від 15.07.2021 № 1689-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1689-20/card2#Card>.

21. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 № 877-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text/>

22. Про Порядок функціонування інтегрованої автоматизованої системи державного нагляду (контролю), внесення відомостей до неї та строки розміщення цих відомостей: Постанова Кабінету Міністрів України від 24.05. 2017 № 387. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/387-2017-п#Text>.

23. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 № 851-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 36. Ст. 275.

24. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17.02.2022 № 2073-IX. Голос України. 2022. № 123.

Information about the authors:

Soloviova Olha,

PhD in Law, Associate Professor,

Senior Lecturer at the Department of Administrative Law,

Yaroslav Mudryi National Law University,

Kharkiv, Ukraine

ORCID:0000-0003-3801-9113

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-369-9-19>

ОКРЕМІ ВИКЛИКИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ

Тимошук В. П.

Україна стрімко і цілеспрямовано впроваджує цифровізацію у публічному адмініструванні. Найдинамічніше розвивається цей напрям державної політики у сфері надання адміністративних послуг. Результати останніх років є дуже вагомими. Лише кількість користувачів застосунку «Дія» називалася на рівні більше 17 млн. осіб. Це дуже важливе досягнення, адже й у попередні роки

кількість адмінпослуг, переведених у цифрову форму була досить великою (біля 150 е-послуг), проте рівень користування ними був незначним. Тож саме популяризація електронних послуг та кардинальне зростання рівня користування цими послугами є дуже важливим результатом.

Українцям подобаються цифрові документи у мобільному застосунку, як-от: паспорт, посвідчення водія, реєстраційний документ на авто та ін. У «Дії» можна легко зареєструвати ФОП, отримати витяг про місце проживання. Постійно запроваджуються нові послуги і зручності. Безумовною перевагою цифровізації є антикорупційний ефект.

Водночас, крім значних переваг цифровізації потрібно системно аналізувати та обговорювати виклики, які несе цифровізація, особливо – прискорена. У цій статті зупинимося на деяких з них.

1. Одним з очевидних викликів у питанні цифровізації в Україні є власне порядок формування державної політики (полісі) у цій сфері та її впровадження. Наша держава досі не має офіційного системного програмного документа, що визначає цю політику, її пріоритети, напрямки, заходи, зв'язки з іншими державними політиками, ризики та шляхи їх подолання. Фактична політика базується на баченні, яке комунікує Міністерство цифрової трансформації України (далі – Мінцифри). Але вона не оформлена належним чином, а відтак має власні ризики. Така політика може бути ревізована у разі зміни персональних носіїв її впровадження, не має гарантій до сталості та наступництва. Така політика також не дає можливості суспільству бачити її пріоритети, послідовність кроків, у тому числі розуміти чому певні зручності розвиваються, а гострі проблеми не вирішуються роками.

Вкрай лаконічно візія Мінцифри в частині «публічних послуг» визначена у формі цілі до 2024 року: *«100% публічних послуг доступні громадянам та бізнесу онлайн»*. До питання вжитої термінології звернемося далі окремо, як і до питання про реалістичність та коректність цієї цілі.

Повноцінним документом у царині цифровізації до 2019 року була Концепція розвитку електронного урядування в Україні [1]. Окремі положення щодо цифровізації є також у Стратегії реформування державного управління України на 2022–2025 роки [2]. Але Мінцифри не покладається у своїй комунікації та й реальній політиці на цей документ, і його важко визнати фундаментом у питанні цифровізації.

При цьому у 2022 році в Мінцифри з'явилися достатньо системні проекти. Зокрема, варто відзначити проект робочої групи «Діджиталізація», що був підготовлений в рамках розробки Плану відновлення України і презентований у Лугано. Але надалі цей документ так і залишився проектом.

2. У цьому ж контексті варто звернути ще на один недолік у зв'язку з відсутністю програмного документа у сфері цифровізації. Йдеться про сам процес формування політики, участь суспільства через публічні консультації тощо. Адже коли немає прозорого процесу, то немає місця для залучення зацікавлених сторін. Немає навколо чого проводити такі комунікації та пошук збалансованих рішень, у тому числі щодо пріоритетів політики та її ризиків.

Відтак суспільство має брак інформації про те чому певні зміни щодо цифровізації впроваджуються, а реальні проблеми у сфері адміністративних послуг не вирішуються роками. Адже цифрове надання адмінпослуг – це лише одна з форм їх надання, і Мінцифри є органом, що формує державну політику для адміністративних послуг загалом. На жаль, не приділяється належної уваги саме проблемам, натомість основні зусилля спрямовувалися на цікаві зручності («сервіси»). До прикладу, введення цифрових документів у застосунок «Дія» це передусім сервіс. Натомість багато років не вирішуються проблеми, як-от, ускладнення доступу громадян до послуг реєстрації актів цивільного стану, (не)тестування державних реєстраторів нерухомості і бізнесу тощо. Тож важливо дотримуватися балансу. Пріоритетно мають вирішуватися проблеми, і вже другим рівнем планування може бути впровадження ідей спрямованих на додатковий комфорт. У будь-якому разі, не можна нехтувати дійсними проблемами (див., наприклад, [3]).

3. У зв'язку з попередніми питаннями можна висловити загальне застереження до такої теоретичної та практичної проблеми як некоректність ключової термінології, яка вживається у сфері цифровізації. У цитованій вище меті сказано про «100% публічних послуг доступні громадянам та бізнесу онлайн». Проте така мета є недосяжною, адже поняття «публічних послуг» є об'єктивно широким і включає не лише адміністративні послуги (хоча й тут ще жодна країна не досягла 100% доступності онлайн). Це також щонайменше: дошкільне виховання, освіта, охорона здоров'я, соціальні послуги, культура і т.д. Ці послуги в принципі не потребують переведення в онлайн та/або не можуть бути переведені

у цифрову форму, хіба що тільки окремі елементи з них. Тож треба бути коректними і з цілями, і з термінологією.

Некоректне вживання термінології прослідковується не лише на рівні публічної комунікації, але й внесено у законодавство. До прикладу, у Положенні про Мінцифри широко вживається конструкція «надання електронних та адміністративних послуг». Хоча електронні послуги у публічному адмініструванні – це лише вид адміністративних послуг за формою їх надання.

У низці законодавчих актів є ще складніші формулювання. До прикладу, широко вживається конструкція «публічних (електронних публічних) послуг» [4], хоча частинка у дужках є не синонімом публічних послуг, а їх підвидом. Власне інший недолік цієї конструкції полягає у тому, що вона впроваджена в українське законодавство при широкому багаторічному використанні іншої легальної конструкції – «адміністративних послуг». Якщо порівняти ці визначення, то різниця дуже незначна:

– «адміністративна послуга – результат здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг за заявою фізичної або юридичної особи, спрямований на набуття, зміну чи припинення прав та/або здійснення обов'язків такої особи відповідно до закону» (п. 1 ст. 1 Закону України «Про адміністративні послуги» [5]);

– «публічна послуга – юридично або соціально значуща дія суб'єкта надання публічної (електронної публічної) послуги, у тому числі адміністративна послуга, за заявою (зверненням, запитом) суб'єкта звернення або без такого звернення, у результаті якої набуваються, переходять, припиняються права та/або здійснюються обов'язки суб'єктом звернення, надаються відповідні матеріальні та/або нематеріальні блага суб'єкту звернення» (п. 6 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг» [6]).

Навіть попри дещо відмінні формулювання у самому регулюванні в останньому зазначеному Законі йдеться фактично саме про електронне надання адміністративних послуг. Тобто для цілей нового регулювання достатньо було перейти на формулювання похідне саме від базової категорії «адміністративна послуга». Адже і по суті повноцінна цифровізація застосовна передусім до переведення паперової (фізичної) взаємодії у електронний формат. До інших публічних послуг вона придатна дуже обмежено.

Отже, у нормативному обігу треба бути коректними, і обґрунтовано вводити нову термінологію.

4. Наступним блоком викликів, які склалися у зв'язку з інтенсивною цифровізацією в Україні є недостатнє врахування двох інших напрямків державної політики у сфері адміністративних послуг: *децентралізації*, а також *дерегуляції* та адміністративного спрощення.

Прикладами недостатньої уваги до дерегуляції та спрощення можна назвати дві адміністративні послуги: надання довідки (витягу) про відсутність судимості, а також недореформовану систему обліку (реєстрації/декларування) місця проживання. Держава уже кілька разів презентувала як значене досягнення переведення довідки (витягу) про відсутність судимості у електронну форму, у тому числі через відповідний застосунок. Проте з цією «послугою» пріоритетно потрібно було працювати з зовсім іншим акцентом – звести до мінімуму кількість потреб у цій довідці (витягу). Адже ця інформація потрібна не особі, а отримується від одного органу для передачі іншому органу влади: при участі у конкурсах на публічну службу та публічні закупівлі, для отримання дозволів на зброю (тут взагалі неприйнятна ситуація, адже такі дозволи видають органи у системі МВС, і цю ж довідку формують в системі МВС), при отриманні послуги на відшкодування за майно, втрачене внаслідок агресії РФ.

Тож проблема полягає у тому, що цю інформацію органи влади та інші публічні суб'єкти мали б отримувати у порядку міжвідомчої взаємодії, звісно за згодою особи, але не покладати цей обов'язок на громадянина. До речі, у цій частині також прослідковується конфлікт і з принципом офіційності за Законом України «Про адміністративну процедуру» (далі – ЗАП) [6], який серед іншого передбачає, що «адміністративний орган не може вимагати від особи надання документів та відомостей, що перебувають у володінні адміністративного органу або іншого органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим, органу місцевого самоврядування, підприємства, установи або організації, що належить до сфери управління такого органу» (ч. 3 ст. 16).

Ще одним прикладом, коли поспішна і неінклюзивна (без залучення навіть експертних кіл) політика оцифрування послуги не врахувала головні цілі такої реформи, і навіть породила нові проблеми – стала сфера обліку місця проживання. Мінцифри восени 2021 року ініціювало і дуже швидко провело у парламенті Закон України «Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні».

Відповідна адміністративна послуга потребувала істотного реформування саме на рівні її суті, а не простого переведення в електронну форму. Адже система реєстрації місця проживання мала та досі має суттєві недоліки і для держави, і для громадян. Для держави ця система не надає коректного обліку, оскільки значна частина громадян не може зареєструвати своє реальне місце проживання. Серед підтверджень цього стану є різноманітні дослідження, які вказували, що у містах обласних центрах біля 30% мешканців мали іншу офіційну реєстрацію місця проживання. Ще одне дослідження показувало, що загалом в Україні біля 7 млн. громадян мали невідповідність у зареєстрованому та фактичному місцях проживання. Тобто це означає, що держава не володіє достовірними даними про те, де мешкають громадяни. Це важливо не лише для дієвої комунікації (офіційного листування тощо), але й для формування політики, розподілу публічних ресурсів тощо. Для громадян – це також велика проблема. Адже якщо особа не може зареєструвати своє реальне місце проживання, то вона обмежена навіть у частині політичних прав (включаючи можливість обирати місцеву владу у громаді свого проживання), і в доступі до певних адміністративних та інших публічних послуг (як-от, отримання першого паспорта чи вклейка фото в паспорт-книжку при досягненні 25/25 років, доступ дітей до середньої освіти у межах шкільного округу тощо).

Можна додатково аналізувати причини відповідного стану справ з системою обліку місця проживання, оскільки тут є чинники тіньового ринку орендованого житла, «страхи» власників житла щодо зайвих обтяжень їх нерухомості тощо. Але загалом є випробуваний у зарубіжній практиці варіант політики, що дозволяє суттєво поліпшити ситуацію. Це перехід на повідомну модель обліку місця проживання, коли особа, декларує своє фактичне місце проживання, без потреби додаткового підтвердження (документами чи згодою власників). До прикладу, так працює ця модель у Латвії. Варто нагадати, що за схожим принципом в Україні вказують своє фактичне місце проживання внутрішньо переміщені особи (при взятті на облік як ВПО, і при зміні місця проживання). Такий підхід дозволяє людям поліпшити умови для отримання публічних послуг, а для держави та громад – отримати коректніші реєстри.

Наразі ж в Україні фактично цифровізовано недосконалу систему. Гірше того, новим законодавством у цій сфері породжено низку нових проблем. Адже тепер в Україні функціонує дві підсистеми:

а) декла-рування місця проживання, якщо йдеться про онлайн-формат; та б) ре-єстрацію місця проживання, якщо йдеться про фізичне отримання послуг в органі реєстрації, у т.ч. ЦНАП. Це некоректний підхід по формі і по суті. Адже і в онлайн-форматі це далі реєстрація місця проживання, оскільки суть механізму та ж сама – треба бути або власником житла, або отримати згоду власників. Тож тут некоректно використано термін «декларування».

Ця система має елементи дискримінації на нормативному рівні. Адже встановлені різні вимоги до однопорядкових адміністративних справ залежно від форми їх вирішення. Наприклад, якщо є потреба «зарєєструвати» місце проживання особи віком від 14 до 18 років не за місцем проживання батьків, то зробити це у офлайн-форматі складніше, оскільки треба згода обох батьків, а при «декларуванні» – достатньо згоди одного з батьків.

Загалом багатьох проблем можна було б уникнути, якби процес ухвалення цього та інших законів у сфері цифровізації, був би відкритим, та включав дієві публічні консультації, експертні обговорення. Цієї інклюзивності дуже бракувало у сфері адмінпослуг протягом останніх 4 років.

Цей же Закон, замість того, щоб спростити життя громадян, у т.ч. рухаючись до «пеперлес» (життя без паперів) породив ще нову проблему. У паспорт у формі книжечки перестали ставити штамп про реєстрацію місця проживання. І кількість звернень за витягами з Реєстру територіальної громади зросла неймовірно. За I півріччя 2023 року таких звернень було більше 4 млн. На прикладі окремих громад – ця статистика теж дуже промовиста. До прикладу, у ЦНАП Луцька за вересень 2023 р. було вчинено біля 1,0 тисячі реєстрацій місця проживання, при цьому видано більше 3,7 тисяч «інформацій про місце проживання». Так держава замість простого рішення (штамп у паспорті-книжці, напис на картці) породила багатомільйонну «послугу». Не остання причина у тому, що іноді цифровізація виступає як самоціль, і не враховуються потреби людей, реальні проблеми та нецифрові варіанти рішень.

5. Ми вже побіжно зачепили у попередньому блоці ще одну проблему – це певне протиставлення політики цифровізації до політики *децентралізації*. Це стосується саме повноважень з надання адміністративних послуг. Останні роки від Уряду не було жодної ініціативи щодо делегування таких повноважень від держави до компетенції органів місцевого самоврядування (ОМС). Хоча у попередні роки ця реформа показала себе дуже успішно на прикладі

делегування реєстрації місця проживання, нерухомості та бізнесу. Ці три сфери були делеговані у 2015–2016 роках і як наслідок суттєво прискорилося надання відповідних послуг, покращилася їх територіальна доступність, рівень інтегрованості у ЦНАП.

Але останні роки ключовим напрямом політики у сфері адмінпослуг є лише цифровізація, попри формальні зобов'язання щодо делегування повноважень в ОМС за згаданою вище Стратегією реформи державного управління України на 2022–2025 роки [2]. Як і немає політичного сприяння з боку Мінцифри для ОМС у виконанні вже делегованих повноважень.

Більше того, завдяки цифровізації чи з посиланням на можливості цифровізації відбувається зворотній процес – централізація повноважень. Так, зокрема, сталося у сфері соціального захисту, у частині призначення житлових субсидій та деяких державних допомог. Держава забрала ці повноваження в ОМС (зокрема, у колишніх міст обласного значення) і передала до ПФУ з обґрунтуванням наявності дієвих реєстрів та інших електронних інструментів у ПФУ, а також найбільш розгалуженої мережі офісів. Проте з таким рішенням і його підставами важко погодитися. Адже найбільшу мережу для територіального обслуговування громадян мають ОМС, бо це доступність у кожній територіальній громаді. Якщо ж держава має дієві цифрові рішення, то треба надавати їх у користування ОМС. Натомість наразі маємо ситуацію, що ускладнилося надання послуг соцзахисту. ЦНАП ОМС, що виступають фронт-офісами, не мають інформації про результати послуг. Громадяни нарікають на вимагання додаткових документів, на суттєві затримки у строках, брак обґрунтування відмовних рішень і т.і. Треба також пам'ятати, що у простих справах – централізація, навіть з цифровізацією, – це часто нераціональне подвійне опрацювання однієї справи кількома працівниками (органами).

Загалом треба враховувати, що Україна є великою територіально, децентралізованою країною, з розпорощеним розселенням, значною кількістю пенсіонерів та і іншими чинниками. Тому фізичне наближення послуг, їх доступність у кожній громаді через делегування повноважень ОМС є дуже важливим напрямком політики. У послугах треба орієнтуватися передусім на потреби кожної людини, у т.ч. без цифрових навичок або технічних засобів.

У цьому ж контексті треба розглядати і місце ЦНАП у наданні послуг. Адже є чимало послуг, які доступні громадянам онлайн, але не доступні у ЦНАП. До прикладу, це стосується витягів з реєстрів

ДРАЦС. Кожен користувач «Дії» може замовити відповідний витяг чи повторне свідоцтво онлайн. Але громадянин не може замовити такий витяг ДРАЦС у ЦНАП (хоча це теж легко було б зробити надавши відповідний рівень доступу). Тут має використовуватися інструмент ЦНАП як «цифрового посередника».

Деякі органи відмовляються надавати свої послуги через ЦНАП і розвивають лише електронні канали. Особливо складно обґрунтувати таку позицію ПФУ, адже значна кількість пенсіонерів не володіють необхідними цифровими навичками та/або не мають необхідних технічних засобів.

6. Вище уже кілька разів згадувалися приклади дискримінації в отриманні послуг, якщо йдеться про цифровий та фізичний формати. До прикладу, єДопомогу для бізнесу при ковіді не отримали біля 30% підприємців, бо не мали доступу до «Дії». Схожі виклики і з єВідшкодуванням, оскільки спочатку ці послуги доступні тільки онлайн. Це теж певний елемент дискримінації.

Загальним правилом має бути не «100% послуг онлайн», а **«100% доступність послуг»** взагалі. Якщо послуга запускається онлайн, то вона одночасно має бути доступна і фізично. Треба також пам'ятати, що офлайнове надання послуг є важливою альтернативою в умовах повномасштабної війни, проблем з електроенергією та Інтернетом, доступами до реєстрів тощо.

7. Окремим викликом на перспективу стає питання політики цифровізації у контексті ЗАП. З одного боку, Закон «Про адміністративну процедуру» усіляко заохочує електронну взаємодію: електронні заяви, формат відео-конференції для участі у провадженні, повне або часткове вирішення справи в автоматичному режимі тощо. Водночас, треба забезпечити вимоги ЗАП про відповідальність адміністративного органу за адміністративні акти, прийняті в автоматичному режимі» (ч. 3 ст. 62). Адже сьогодні можуть поставити актуальні питання: чи зрозуміло який суб'єкт (орган) реєструє ФОП у застосунку «Дія», куди оскаржувати відмову у такій реєстрації?

Також потрібно впроваджувати консультування в онлайн-послугах, обґрунтування негативних адміністративних актів (зокрема, відмовних), зазначення порядку їх оскарження. Стандарти адміністративної процедури повинні пронизувати і цифрову форму взаємодії держави з громадянами.

Треба також орієнтуватися на питання, які опрацьовуються світовими лідерами у цій тематиці. До прикладу, в Естонії

піднімаються питання справ, які не можуть бути переведені в автоматичний режим. Естонський науковець та суддя Іво Пілвінг слушно описує бачення поєднання адміністративної процедури і цифровізації, вказуючи й потреби коригування законодавства. Зокрема, серед ключових позицій те, що «право бути почутим, міркувати та спілкуватися з посадовою особою буде гарантовано – без таких гарантій автоматизація не буде дозволена, за винятком обмежених винятків» [7]. У Естонії готуються поправки до власного ЗАП, які серед іншого передбачають, що можна застосовувати автоматизовану електронну адміністративну процедуру, чи видати автоматизований адміністративний, якщо *«інформації достатньо, немає потреби заслуховувати думки та заперечення ... та не відхилено наявні дані; ... не порушуються права та інтереси третіх та зацікавлених осіб»*. Це були б дуже слушні поради і для України, адже ми перебуваємо лише на початку шляху із запровадженням загальної адміністративної процедури. Треба віднаходити необхідний баланс з цифровізацією. При цьому, цифровізація та електронні канали лише полегшують відповідну взаємодію держави з громадянами.

Загалом варто підсумувати, що попри великі досягнення України у цифровізації, є значний потенціал для покращення відповідної державної політики, її вироблення та впровадження, правового регулювання. Передусім це стосується адміністративних послуг, де потрібне: офіційне стратегічне планування; увага до реальних проблем, використання усіх інших напрямків політики у сфері послуг, як-от, децентралізації, дерегуляції та адміністративного спрощення; неприпустимість цифрової дискримінації чи ігнорування потреб нецифровізованої частини суспільства. Важливо віднайти оптимальний баланс для дотримання правових стандартів загальної адміністративної процедури і трендів цифровізації. Водночас пріоритетом та головним мірилом таких змін є повага до прав людини, увага до потреб кожного громадянина. Цифровізація є не самоціллю, а інструментом для надання якісних послуг, ефективного вирішення справ громадян і суб'єктів господарювання органами публічної адміністрації.

SUMMARY

The article discusses the challenges for the administrative service sector in Ukraine in connection with the priority state policy of digitalization. The author notes not only the tangible positive

achievements in Ukraine's digital transformation, but also analyzes some of the challenges that have arisen in this area in recent years. In particular, the author emphasizes the problem of the lack of a Digitalization Policy Strategy as an official government document that defines the directions, tasks, measures and other elements of the relevant state policy. This hinders the prioritization of problems, the solution of real problems, and the participation of all stakeholders in the formation of such a policy. Attention is also drawn to such a drawback as the arbitrary use of regulatory terminology in the field of administrative services in the context of their digitalization. The author also raises the issue of the negative impact of digitalization policy on decentralization policy, since in recent years the delegation of powers from the state to local governments has been completely stopped, and departmental barriers to the exercise of previously delegated powers have not been removed. Digitalization is sometimes mistakenly perceived as a complete alternative to decentralization. Additional warnings are made about insufficient consideration of deregulation and administrative simplification policies before taking measures to digitize services. Attention is also focused on the inadmissibility of digital discrimination (inequality). The thesis of European experts on the need to care "not about 100% of online services" but "about 100% availability of services" is developed, with all (different) categories of consumers, including non-digitalized ones. Particular attention is also paid to the impact of the Law of Ukraine "On Administrative Procedure" and its interaction with the digitalization policy. In particular, the author emphasizes the need to: determine the responsible administrative body for administrative acts adopted in the automatic mode; justify negative administrative acts and indicate the procedure for appealing them; and, in general, take into account legal standards in cases that are partially or fully resolved in the automatic mode. This also applies to such basic rights as the right to participate (to be heard), restrictions on automatic resolution of cases that affect legitimate interests of other persons. Digitalization is not an end in itself, but only a tool for building good public administration.

Key words: administrative services, digitalization, decentralization, deregulation, administrative simplification, administrative procedure.

ЛІТЕРАТУРА

1. Концепція розвитку електронного урядування в Україні, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.09.2017 р. № 649-р.

2. Стратегія реформування державного управління України на 2022–2025 роки, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.07.2021 р. № 831-р.

3. Біла книга політики у сфері адміністративних послуг (друга редакція, квітень 2021) // <https://prosto.in.ua/ua/biblioteka/posibnyku>

4. Закон України «Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг» від 15.07.2021 р. № 1689-IX.

5. Закон України «Про адміністративні послуги» від 06.09.2012 р. № 5203-VI.

6. Закон України «Про адміністративну процедуру» від 17.02.2022 р. № 2073-IX.

7. Ivo Pilving. The Effect of Automated Decision-Making Systems on Basic Principles of EU Public Law: An Estonian Perspective // <https://ceridap.eu/guidance-based-algorithms-for-automated-decision-making-in-public-administration-the-estonian-perspective/?lng=en>

**Information about the authors:
Tymoshchuk Viktor Pavlovych,**

PhD in Law,

Senior Research Associate,

Koretsky Institute of State and Law of NAS of Ukraine,

Deputy Head of the Centre of Policy and Legal Reform,

4, Trokhsviatytelska St, Kyiv, 01011, Ukraine

ORCID: 0000-0001-6109-0909

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-369-9-20>

**DIGITALISATION OF THE HEALTHCARE SECTOR
AS A SEPARATE FACTOR IN PREVENTING CORRUPTION**

Volkova Yu.

Corruption remains one of the most painful problems for Ukraine. Thus, in 2021, according to the ranking of countries sensitive to the emergence of corruption risks, Ukraine ranked 122nd out of 180 possible [1]. Measures taken to create an anti-corruption ecosystem in Ukraine, in particular, in terms of the creation and functioning of specialized control and supervisory and quasi-judicial entities for the prevention and